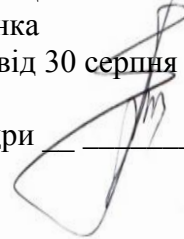

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет економічний
Кафедра економіки підприємства

Затверджено

На засіданні кафедри
економіки підприємства
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни

«Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні»

**що викладається в межах ОПН третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Львів 2019 р.

Силабус курсу «Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні»

2019/2020 навчального року

Назва курсу	«Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні»
Адреса викладання курсу	ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА підготовки доктора філософії з галузі знань 07. «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 07. «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Викладачі курсу	Михасюк Іван Романович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства Дмитрук Вікторія Орестівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства
Контактна інформація викладачів	mihasiukir@ukr.net pik_viktoria@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 16:30-17:300 год. (просп. Свободи,18, ауд. 323)
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти розробляти пропозиції на різних рівнях щодо розвитку МСБ. Тому у курсі представлено як огляд концепцій розвитку малого та середнього бізнесу, так і процесів та інструментів, які потрібні для реалізації цього розвитку.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні» є завершальною вибірковою дисципліною з спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для освітньо-наукової програми доктора філософії, яка викладається в I семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні» є формування знань щодо принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів створення, функціонування та розвитку малого і середнього підприємництва в Україні.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Гоголь Т.А. Особливості методики фінансового аналізу малого бізнесу / Т.А. Гоголь // Вісник Чернігівського державного технологічного університету.- 2013. -№2 (66).- с.386-393

2. Гайванович Н.В. Розвиток маркетингових конкурентних стратегій малих і середніх підприємств в дистрибуційних мережах / Н. Гайванович // Мукачівський державний університет Економіка і суспільство – 2018. - Випуск # 15
3. Глобальне дослідження AMWAY про підприємництво 2018/ електронний ресурс https://platforma-msb.org/wp-content/uploads/2018/09/AGER-2018-Ukraine-ua_final.pdf
4. Гріненко В.В. Менеджмент у малому бізнесі / Сучасний менеджмент: тенденції, проблеми та перспективи розвитку: І Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і студентів: тези доповідей, Дніпро, 29 березня 2018 р. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 220 с.
5. Гордей О.Д., Довбуш Н.С. Бюджетування як основа стратегічного планування на підприємствах малого та середнього бізнесу в Україні / Вісник ЖДТУ,-2019 -№1 (87).- с.190-196.
6. Мареніченко В.В. Механізми реалізації державного регулювання якісного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук , Дніпро, 2017
7. Марушко Н.С., Воляник Г.М. Соціальний аудит як інструмент соціальної безпеки підприємства – електронний ресурс <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/22851/1/24-164-171.pdf>
8. Марушко Н.С., Воляник Г.М. Соціальний аудит як комплексна інноваційна технологія економічної безпеки підприємства / Марушко Н.С., Воляник Г.М // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - 2013.- №1.- с.257-267.
9. Матвіїшин Є., Третяк Г. Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні в контексті міжнародної співпраці/ Є. Матвіїшин, Г. Третяк // Ефективність державного управління .- 2017. - ВИП. 1 (50). Ч. 2
10. Мотиваційний механізм розвитку підприємницької діяльності в економіці України: монографія / Л. В. Проданова, О. В. Котляревський; Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси. : Видавець Пономаренко Р.В., 2019. – 240 с.
11. Лазоренко Т.В. Особливості інформаційного менеджменту в малому та середньому бізнесі в Україні// Приазовський економічний вісник 2018. - Випуск 2(07). - с.62-65.
12. Організація виробничої та маркетингової діяльності малого і середнього бізнесу : монографія / за наук. ред. д.е.н., професора, академіка АЕНУ К. С. Жадька. – Дніпро : УМСФ - 2019. – 224 с. (Сер. «Бізнес. Економіка. Фінанси»).
13. Падерін І.Д., Романов О.В., Титовец Є.С Розвиток інтернет маркетингу на підприємствах малого та середнього бізнесу / Економічний вісник Донбасу – 2016. -№1 (43)- с.120-125
14. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку: монографія / [Пашко П.В., Лазебник Л.Л., Кіндзерський Ю.В.; та ін.] ; за ред. д.е.н., професора П.В.Пашка та д.е.н., професора Л.Л. Лазебник; Університет державної фіскальної служби України. –Ірпінь, 2019. – 476с. – (Серія “Податкова та митна справа в Україні”, т.133.
15. Тимченко О.І. Особливості аналізу фінансових результатів діяльності малих підприємств / О.І. Тимченко // Ефективна економіка. – 2013. -№6 – електронний ресурс <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2106>
16. Якушева О. В. Економічний розвиток і підтримка малого та середнього бізнесу на регіональному рівні / дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук . - Черкаси, 2017.
17. Якушева О. В. Управлінські технології стимулювання малого й середнього бізнесу в Черкаському регіоні / О. В. Якушева // Вісник ЧДТУ: зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. — Серія: Економічні науки. Вип. 44. Ч. I. — Черкаси:

	<p>ЧДТУ, 2017. — С. 88–99.</p> <p>18. Хоча Н.В. Бюджетування діяльності малих підприємств / Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернацького. Серія: Економіка і управління .- 2019. - том 30(69) - №2. - с.249-254.</p> <p>19. Царенко О.В., Кармазіна Н.В. Умови забезпечення керованого впливу міжнародних стандартів аудиту на ефективність діяльності малого бізнесу в регіонах України / О.В. Царенко, Н.В. Кармазіна // Науковий вісник полісся. – 2016. - №2.- с.103-107.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Богач Ю. Роль та проблеми малого підприємництва / Ю.Богач, Н.Сивак // Економіка та управління підприємствами, 2018. Т. : ТНТУ, 2019. — Том 56. — № 1. — С. 50–59. 2. Бутенко О.П., Головченко К.В. Підвищення конкурентоспроможності малого підприємства за рахунок використання бюджетування реклами / вісник економіки транспорту і промисловості №60, 2017, с.121-127. 3. Бюджетування як інструмент ефективного управління / електронний ресурс http://firstconsulting.com.ua/articles/100-biudzhetuвання-iaк-instrument-u-dosiahnenni-efektyvnosti-upravlinnia 4. Довбуш Н.Є. Сутність бюджетування на підприємствах малого та середнього бізнесу / Н.Довбуш // Формування ринкових відносин в Україні 2015. - 2(117),.- с.193-196. 5. Кизим М.О., Чечетова-Герашвілі Т.М., Хаустова В.Є. Мале та середнє підприємництво в Україні: особливості та проблеми розвитку / М. Кизим, Т. Чечетова-Герашвілі, В.Хаустова //Бізнесінформ – 2019. - №10- с.301-317 6. Особливості фінансового менеджменту малих підприємств / В. Виговська // Сіверянський літопис. — 2009. — № 1. — С. 163-166. 7. Чуприна Л.В. Юзовицька С.А. Світовий досвід розвитку малого підприємництва та його використання в Україні/ Л.Чуприна, С. Юзовицька // Інфраструктура ринку. Економіка та управління підприємствами- 2019. - Випуск 32. -с.264-270. 8. Якушева О. В. Регіональні особливості економічного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / О. В. Якушева // Економіка і суспільство. — 2017. — № 8. — С. 455-461 9. Якушева О. В. Методичні підходи до оцінки економічного розвитку малого й середнього бізнесу в регіонах України / О. В. Якушева // Соціально- економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. — 2016. — № 23(12). Т. 2. — С. 68–74.
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять, з них 32 годин лекцій, та 42 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач буде :</p> <p>Знати :</p> <ul style="list-style-type: none"> - концептуальні основи розвитку підприємництва в Україні; - особливості прийняття управлінських рішень та сучасних технологій менеджменту у малому та середньому бізнесі; - специфіку сучасних технологій маркетингової діяльності та методики дослідження ринку; - особливості формування бюджетів на малих та середніх підприємствах; - принципи побудови механізмів та способів державного

	<p>регулювання розвитку малого та середнього підприємництва;</p> <ul style="list-style-type: none"> - основи взаємодії суб'єктів підприємництва, держави і суб'єктів ринкової інфраструктури; знання особливостей ведення міжнародної підприємницької діяльності в умовах глобалізації та євроінтеграції. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> -провести економічний, фінансовий та соціальний аналіз діяльності підприємницьких структур; - спрогнозувати тенденції та шляхи розвитку малого та середнього підприємництва; - надати рекомендації щодо регуляторної політики, підтримки розвитку малого та середнього підприємництва; - надати консультаційну допомогу при створенні середнього підприємництва та реорганізації підприємницьких структур.
Ключові слова	Підприємництво, розвиток, регуляторна політика, інструменти державної і недержавної підтримки, внутрішні технології розвитку підприємництва
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, семінарів, консультації для кращого розуміння тем
Теми	Доцільно подавати у формі СХЕМИ КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	іспит вкінці семестру усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з економіки, достатніх для сприйняття категоріального апарату даної дисципліни.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Інтерактивні лекції із застосуванням проблемного викладу, презентації, дискусії, частково-пошуковий та дослідницький методи
Необхідне обладнання	Проектор Роздатковий матеріал Навчально-методичні рекомендації
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	30 балів - наукова робота (реферат) 20 балів - доповіді на семінар 50 балів –іспит 100 балів – загальна сума
Питання до заліку чи екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1.Еволюція поглядів на суть категорії “підприємництво”. Історичні аспекти формування підприємництва в Україні. 2.Сучасне трактування “підприємництва” та його функцій. 3. Культурні та етичні аспекти підприємницької діяльності. 4.Концептуальні засади соціального, сталого та інноваційного підприємництва. 5.Особливості розвитку малого та середнього підприємництва. 6.Місце і роль МСП в економічному розвитку регіонів. 7.Специфіка МСП як об’єкта управління. 8.Особливості кадрового менеджменту: проблеми кваліфікації, кар’єрного росту, оплати праці. 9.Актуальні проблеми управління МСП.

	<p>10. Особливості фінансового менеджменту МСП та напрями його вдосконалення.</p> <p>11. Потреба МСП у знаннях та навичках з управління фінансами з використанням інструментів фінансового менеджменту, управлінського обліку тощо.</p> <p>12. Особливості, переваги та методи інтернет-маркетингу для МСП.</p> <p>13. Останні тренди використання соціальних мереж як платформи для маркетингу.</p> <p>14. Відмінності у маркетингу для малого і середнього бізнесу.</p> <p>15. Дослідження та актуалізація типових стратегій до умов функціонування малих і середніх підприємств у складі дистрибуційних мереж.</p> <p>16. Головні проблеми при впровадженні та формуванні бюджетів для МСП.</p> <p>17. Специфічні характеристики бюджетів для МСП.</p> <p>18. Підходи до оптимального складу бюджетів МСП</p> <p>19. Основні причини відмови від розробки бюджетів керівниками МСП.</p> <p>20. Фінанси для бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств.</p> <p>21. Бюджетування як основа для стратегічного планування на МСП</p> <p>22. Особливості методики економічного та фінансового аналізу підприємств МСБ.</p> <p>23. Особливості аналізу фінансової звітності МСБ.</p> <p>24. Методичні та організаційні підходи до здійснення аудиту МБ в контексті Міжнародних стандартів.</p> <p>25. Соціальний аудит як інструмент соціальної безпеки та інноваційна технологія економічної безпеки підприємства.</p> <p>26. Мотиваційний механізм підприємницької діяльності як основа забезпечення розвитку підприємництва.</p> <p>27. Генезис мотивації до підприємницької діяльності.</p> <p>28. Стимулювання та підтримка МСП: основні відмінності.</p> <p>29. Оцінка регуляторного забезпечення розвитку МСП в Україні.</p> <p>30. Аналіз підходів до оцінок розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. Оцінка основних трендів цього процесу в Україні.</p> <p>31. Підходи до формування сучасних моделей державного стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.</p> <p>32. Актуалізація міжнародного досвіду в сфері розвитку МСП та можливості застосування його в Україні.</p> <p>33. Загальнонаціональні та регіональні платформи підтримки розвитку малого і середнього підприємництва</p> <p>34. Напрями та можливості міжнародних програм підтримки МСП.</p> <p>35. Ефективність, сфери та масштаби програм підтримки МСП,</p> <p>36. Типові моделі фінансування малого та середнього підприємництва в Україні (ризиковані та консервативні).</p> <p>37. Проблеми кредитування МСП, суб'єкти та напрями їх вирішення.</p> <p>38. Інституційна структура системи підтримки кредитування МСП (макро-, мезо- та мікрорівень).</p> <p>39. Інші джерела фінансового забезпечення МСП. Особливості фінансування стартапів в Україні.</p> <p>40. Особливості міжнародного підприємництва.</p> <p>41. Глобальні мереживі підприємницькі платформи в економіці спільного споживання.</p> <p>42. Ефективність логістики підприємницького потенціалу країн.</p> <p>43. Цифровізація розвитку підприємництва.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу аспірантам роздається по завершенню курсу.</p>

Ти ж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. *Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
	<p>Т.1. Теоретичні засади розвитку підприємництва. Еволюція поглядів на суть категорії “підприємництво”. Історичні аспекти формування підприємництва в Україні. Сучасне трактування “підприємництва” та його функцій. Культурні та етичні аспекти підприємницької діяльності. Концептуальні засади соціального, сталого та інноваційного підприємництва. Особливості розвитку малого та середнього підприємництва. Місце і роль МСП в економічному розвитку регіонів.</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(10, 14,16) (1,5,7,8, 10)	Опрацювати рекомендовану літературу	2тижні
	<p>• Т.2. Особливості прийняття управлінських рішень та сучасні технології менеджменту у малому та середньому бізнесі. Специфіка МСП як об’єкта управління. Особливості кадрового менеджменту: проблеми кваліфікації, кар’єрного росту, оплати праці. Актуальні проблеми управління Особливості фінансового менеджменту МСП та напрями його вдосконалення. Потреба у знаннях та навичках з управління фінансами з використанням інструментів фінансового менеджменту, управлінського обліку тощо.</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(4,11,17) (6)	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття	2тижні
	<p>• Т.3 Специфіка і сучасні технології маркетингової діяльності і методики дослідження ринку. Особливості, переваги та методи інтернет-маркетингу для МСП. Останні тренди використання соціальних мереж як платформи для маркетингу. Відмінності у маркетингу для малого і середнього бізнесу Дослідження та актуалізація типових стратегій до умов функціонування малих і середніх підприємств у складі дистрибуційних мереж.</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(2,12,13)	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття	2тижні
	<p>• Т.4 Особливості формування бюджетів на малих та середніх підприємствах. Головні проблеми при впровадженні та</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(4,14) (2,3,4)	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного	2тижні

	<p>формуванні бюджетів для МСП. Специфічні характеристики бюджетів для МСП. Підходи до оптимального складу бюджетів МСП</p> <p>Основні причини відмови від розробки бюджетів керівниками МСП.</p> <p>Фінанси для бізнес-об'єднань малих і середніх підприємств.</p> <p>Бюджетування як основа для стратегічного планування на МСП</p>			заняття	
	<p>• Т.5 Методологія економічного, фінансового та соціального аудиту діяльності підприємницьких структур.</p> <p>Особливості методики економічного та фінансового аналізу підприємств МСБ. Особливості аналізу фінансової звітності МСБ. Методичні та організаційні підходи до здійснення аудиту МБ в контексті Міжнародних стандартів. Соціальний аудит як інструмент соціальної безпеки та інноваційна технологія економічної безпеки підприємства.</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(1,7,8,19)	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття	2тижні
	<p>Т.6. Регуляторна політика щодо розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.</p> <p>Мотиваційний механізм підприємницької діяльності як основа забезпечення розвитку підприємництва. Генезис мотивації до підприємницької діяльності.</p> <p>Стимулювання та підтримка МСП: основні відмінності.</p> <p>Оцінка регуляторного забезпечення розвитку МСП в Україні.</p> <p>Аналіз підходів до оцінок розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. Оцінка основних трендів цього процесу в Україні.</p> <p>Підходи до формування сучасних моделей державного стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу. Актуалізація міжнародного досвіду в сфері розвитку МСП та можливості застосування його в Україні.</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(3,6,10,14,16,17) (1,5,7,8,9)	Опрацювати рекомендовану літературу	2тижні
	<p>• Т.7 Основи взаємодії суб'єктів підприємництва, держави і суб'єктів ринкової інфраструктури.</p> <p>Загальнонаціональні та регіональні платформи підтримки розвитку малого і середнього підприємництва Напрями та можливості міжнародних програм підтримки МСП. Ефективність, сфери та масштаби програм підтримки..</p> <p>Типові моделі фінансування малого та середнього підприємництва в Україні</p>	Лекція, дискусія, самостійна	(6,10,14) (5,7,8,9)	Опрацювати рекомендовану літературу	2тижні

<p>(ризиковані та консервативні). Проблеми кредитування МСП, суб'єкти та напрями їх вирішення. Інституційна структура системи підтримки кредитування МСП (макро-, мезо- та мікрорівень). Інші джерела фінансового забезпечення МСП. Особливості фінансування стартапів в Україні.</p>				
<p>• Т.8. Особливості ведення міжнародної підприємницької діяльності в умовах глобалізації та євроінтеграції. Особливості міжнародного підприємництва. Глобальні мереживі підприємницькі платформи в економіці спільного споживання. Ефективність логістики підприємницького потенціалу країн. Цифровізація розвитку підприємництва.</p>	<p>Лекція, дискусія, самостійна</p>	<p>(9,10,14)</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p>	<p>2тижні</p>

Розробники

І.Р. Михасюк

В.О. Дмитрук